

Türkiye
Un Sanayicileri Federasyonu

UN SANAYİ ve DEĞİRMENCİLİK SEKTÖRÜ TARIMSAL TİCARET HEYETİ

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI, TOPRAK MAHSULLER OFİSİ VE
TÜRKİYE UN SANAYİCİLERİ FEDERASYONU

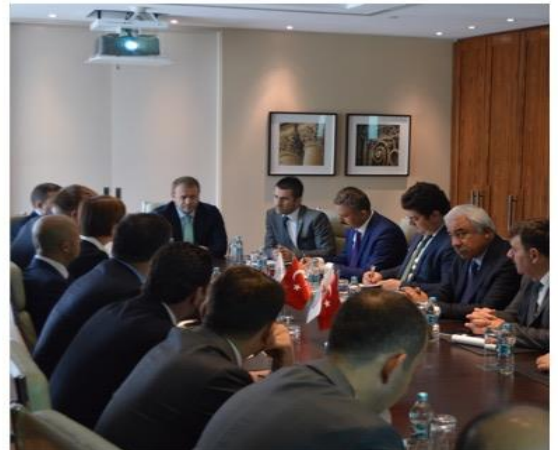
21-24 MAYIS 2017, KİEV, UKRAYNA

29 Mayıs 2017
TÜRKİYE UN SANAYİCİLERİ FEDERASYONU

UN SANAYİ ve DEĞİRMENCİLİK SEKTÖRÜ TARIMSAL TİCARET HEYETİ

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından düzenlenen "Sektörel Ticaret Heyeti Ziyareti" kapsamında **Bakan Yardımcısı Mehmet Daniş** başkanlığındaki heyet, 21-24 Mayıs 2017 tarihlerinde Kiev-Ukrayna'ya bir ziyaret gerçekleştirdi. Heyete, **Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü(TMO)** Genel Müdürü **İsmail Kemaloğlu** ve **Türkiye Un Sanayicileri Federasyonu(TUSAF)** Yönetim Kurulu Başkanı **Günhan Ulusoy** ve beraberindeki kurumların temsilcileri eşlik etmiştir.

Diğer katılımcılar; Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Bakan Yardımcılığı Makamı, Muzaffer GÜL, Danışman, Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü yetkilileri, Dr. Uğur İLKDOĞAN, Koordinatör/AB Uzmanı ve Tolgahan BAHTİYAR, AB Uzmanı, TMO temsilcileri, Ender GÖKOĞLAN, Memur, Tamina KİBAR, Memur, TUSAF, Vecdi KOZLU, Bekir TOSUN, Yönetim Kurulu Üyeleri, Vural KURAL, Genel Sekreter, Kadir KALE, Marmara Bölgesi Un Sanayicileri Derneği Başkanı, Bekir BAĞIŞ, Çukurova Un Sanayicileri Derneği Başkanı, Yüksel TEZCAN, Ege Bölgesi Un Sanayicileri Derneği Üyesi, Karadeniz Un Sanayicileri Derneği Üyeleri; İrfan YILDIRIM, Turgay DURGUN, Nurettin YURDUSEVER, Kadir GÜR, Necati GÜLBAHAR, Levent AKSU ve Genel Sekreter Murat ÖZDEMİR katılmışlardır. Ayrıca, Sinan AYBAKAR, Aybakar Makine, Türkiye-Ukrayna İş Adamları Derneği Yönetim Kurulu Üyesi Ali BULUT ve Exim Global Şirketi temsilcileri Ahmet GÖZEN ve Halit GÖZEN'de heyete eşlik etmişlerdir.

Heyetin Türkiye'ye dönüşünde; Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının web sitesinde 26 Mayıs tarihinde yayınlanan habere göre,"Ziyaret kapsamında **Ukrayna Tarımsal Politika ve Gıda Bakanlığı, Bakan Yardımcısı Olga Trofimtseva** ile gerçekleştirilen resmi görüşmede, iki ülke arasında var olan iyi ilişkilerin geliştirilmesi adına iki ülke bakanlıkları olarak gereken her türlü desteğin verilmesine devam edilmesi fikri benimsendi."

"Ayrıca Bakan Yardımcısı Mehmet Daniş'in gündeme getirdiği, tarım alanında faaliyet gösteren iki ülke iş adamlarının daha etkin ve hızlı bir şekilde bir araya gelebilmeleri ve iletişimin daha sağlıklı gerçekleşmesi bakımından bir "Türkiye – Ukrayna İş İnsanları Platformu"un kurulması fikri, Trofimtseva tarafından da benimsendi. Kurulacak bu platformun, var olan tarımsal ticaret hacminin ve iki ülke karşılıklı yatırımlarının artırılmasına vesile olması bekleniyor."

"Gerçekleştirilen bu toplantılar vesilesi ile iş adamlarımız, Ukrayna'da geniş ölçekli üretim yapan özel ve tüzel niteliğe haiz sektör temsilcileri ile bir araya gelme imkânına sahip oldular."

Ukrayna Tarımsal Politika ve Gıda Bakanlığı, Bakan Yardımcısı Olga Trofimtseva ile yapılan toplantı sonrasında; Ukrayna **Un Değirmencileri Derneği Başkanı** ve APK-INFORM Şirketi Danışmanı **Rodion Rychinsky** ile görüşme gerçekleştirilmiştir. Toplantının başında Bakan Yardımcısı Mehmet Daniş, 2 ay önce Türk-Ukrayna İşbirliği görüşmeleri çerçevesinde Kiev'e geldiklerinde, Ukrayna Tarımsal Politika ve Gıda Bakanının, Ukrayna un ve değirmencilik sektörünün Türk meslektaşlarına yönelik ilgilerinden bahsettiğini ve sektörel ticari heyet

düzenlenmesinin faydalı olacağı düşüncesiyle Ukrayna'ya davet edildiklerini ve bu yüzden bu heyetin oluşturulduğunu belirtmiştir. TUSAF Başkanı Günhan Ulusoy ise, un sanayinin Türkiye'de eski ve köklü olduğunu, özellikle Karadeniz Bölgesi Ülkeleri ile ticari, alım-satım işbirliklerine açık olduklarını ve bu yüzden Kiev'de bu görüşmeleri yaptıklarını belirtmiştir.

Rybchinsky, Ukrayna un ve değirmencilik sanayisine Türkiye'den gösterilen ilgiden dolayı çok mutlu olduklarını, derneklerinin dar kapsamlı üyelerinden oluştuğunu, aynı zamanda Ukrayna'da kamunun da un fabrikası işlettiğini aktararak, kendileri için bir hedef olarak dünya ihracat lideri Türk un sanayisini ve Federasyonun faaliyetlerini kısıkanlıkla izlediklerini vurgulamıştır. Türkiye'de devletin desteklerinin bu süreçte önemli katkıları olduğunu bildiklerini; Ukrayna'da tahıl işlemenin aynı zamanda devletin elinde olduğunu, özel sektör un fabrikalarının ayakta kalmaya çalıştıklarını, hem kendi içinde hem de ihracatçı sanayiciler ile rekabet ettiklerine değinmiştir. Klasik anlamda serbest piyasa ekonomisinin yaşandığına dikkat çeken Rybchinsky, son 5-6 yıllık dönem içinde un fabrikalarının %50-60 kadarının Türk değirmen makinası kullandıklarını tahmin edildiğini ifade etmiştir.

Günde 100 ton üzeri üretim yapan 200 fabrika olduğuna değinilerek, güney Ukrayna'da Türklere ait çok sayıda küçük fabrika bulunduğu, toplam sayının 470 civarı olduğunu tahmin ettikleri ifade edilmiştir. Ukrayna'da son beş yılda hububat üretiminin, özellikle verimdeki artış nedeniyle arttığı, bu artışta buğdayın iki kat artmasının önemli olduğu işaret edilerek, buğday, mısır ve arpa üretiminin sırasıyla 20 M/T, 30 M/T ve 9 M/T olduğu belirtilmiştir. Özellikle son

yıl içinde, tarım teknolojilerinin gelişimi, gübre, kimyasallar ve zararlılarla mücadelede ciddi ilerlemeler görüldüğüne işaret eden Rybchinsky, 100'ün üstünde tarımla uğraşan holding bulunduğunu, 2 büyük holding'in ise ciddi ekilebilir alanı elinde bulundurduğunu ifade etmiştir.

Ayrıca, üreticiler için bu rekabet içinde çıkış yolunun ihracat olduğu vurgulanırken, 2012-2017 arasında ihracatın 22,105 tondan 38,715 tona ulaştığına işaret edilmiştir. Ancak, hububattaki artışa rağmen, yan ürün olarak (un, kepek) ihracatında sınırlı artışlar kaydedildiği belirtilmiştir. 400,000 ton un ve 500,000 ton kadar kepek ihracatının yapıldığına işaret edilerek bu kepeğin 2/3'nün Türkiye'ye yapıldığı, un sektöründe dış pazarlarda Türkiye ile Ukrayna rekabet halinde iken, yem hammaddelerinden büyük müşteri olarak Türkiye ile irtibat halinde olduğu ifade edilmiştir.

Ukrayna'da un ve ekmek tüketiminde, makarna ve pastane ürünleri dahil azalma eğiliminin gözlemlendiğini, mantı ve benzeri hazır gıdalarda ise Dünya trendlerine paralel olarak artış görüldüğü belirtilmiştir. Yurt dışı pazarlar arasında; Çin,(%24)Kuzey Kore,(%16), Filistin,(%6) Moldova,(%9) İsrail,(%15) Somali, Endonezya,(%8), Filipinler(%5), Güney Kore,(%3), Panama,(%2) ve Angola, Birleşik Arap Emirlikleri'nin bulunduğu belirtilerek, son üç yılda Ukrayna'da kurulan yeni fabrikaların tamamıyla ihracat yaptıkları vurgulanmıştır. İki hafta önce Türkiye'ye gelerek bazı un fabrikalarını ziyaret ettiklerine işaret edilerek, Türk fabrikalarının makineleri, çalışma tarzları, istihdam usülleri gibi konularda tecrübeleri Ukrayna özel sektörüne aktarmaya çalıştıkları aktarılmıştır. Mevcut pazarlarda; Türkiye ile rekabetin artacağına işaret edilerek, sinerjinin bulunması ve uyum içinde çalışılmasının öğrenilmesi gerektiği belirtilmiştir.

TUSAF Başkanı, ortada bir pasta olduğunu, ya rekabet edeceklerini yada bu pastayı paylaşacaklarını ifade ederek, Ukrayna'da ihraç edilebilir nitelikte buğday fazlası olduğunu, Türkiye'de de bilgi birikimi ve verimliliğin olduğuna işaret edilerek, burdan çok önemli işbirliklerinin doğabileceği belirtilmiştir. Bu kapsamda, Ukrayna'nın 20 yıl sonra gelebileceği seviyeye 5 yıl içinde ulaşabileceği vurgulanmıştır. Rybchinsky bu görüşlere katıldığını, kendilerinin diğer ülkelerden ziyade Türkiye ile işbirliği yapmak istediğini ifade ederek, Avrupa Birliği ülkeleri ile bu konuda koordinasyonun yapısal ve hukuki olarak güç olacağına değinmiş, Almanya'nın Ukrayna'da üretim yaparak ihracata yönelmek istediklerini, sektörde en aktif olan ülkenin de Çin olduğunu, bunun en önemli nedeninin de devletin elinde bulunan 20 fabrikanın Çin'den finansman sağladıklarını açıklamıştır. Bu yüzden de Çin'in ülkede gerek tarım arazileri gerekse sektörel bazda yerleştiği dile getirilmiştir.

UkrAgroConsult şirketi Genel Müdürü, Sergey Feofilov, ile yapılan görüşmede; un üretim ve tüketiminde azalma olduğu, aynı zamanda nüfusunda azaldığına işaret edilirken, buğday üretiminde bir sıkıntı olmadığı, 2016 yılında 26 M/T üretim yapıldığı, bu buğdayın %50-60 civarının gıda amaçlı(ekmeklik) buğday olduğu ifade edilmiştir. Bu noktada, rekor artış ile ekmeklik buğday üretiminin kalite problemi nedeniyle ters olduğuna işaret edilmiştir. Un ihracatında Çin'e yapılan ihracatın Kuzey Kore'ye gittiğine değinilerek, talep ertisi ve maliyet yüksekliği nedeniyle buğday ihraç fiyatlarında %15'lik bir artış olduğu belirtilmiştir. En büyük ihracatın Ukrayna kamu şirketleri eliyle yapıldığı ifade edilerek Dünya'da 6. Sırada bulundukları, kepek ihracatını artırmak için büyük çaba gösterildiği, bu sayede un fabrikalarının gelir artışları nedeniyle dış pazarlarda daha rekabetçi konuma gelebildikleri ifade edilmiştir.

Bir soru üzerine, Feofilov, un fabrikalarının kapasite kullanım oranlarının ortalama %40-45 olduğunu ifade ederek, buğday ihracatının 15-16 M/T olduğunu geri kalan üretimin iç

tüketimde tüketildiğini, 3-4 M/T civarı ise sürekli stok bulundurulduğu belirtmiştir. Türkiye ile Ukrayna arasında buğday ticaretinin geliştirilememesi konusunda nedenlerin neler olduğuna ise, Feofilov, Ukrayna’da Cargill ve Bunge gibi büyük firmaların orta-uzun vadeli programları çerçevesinde ticarete yoğun faaliyetleri olduğu, bu nedenle bu programlar dışında başka ülkelere ticaretin yönelmesinin kısa dönemde mümkün olamayacağı ve zaman alacağını vurgularken, bu firmaların genelde ticaretlerinin 40,000-60,000 ton civarında yapıldığına işarete etmiş, Türkiye’nin Rusya ile olan geçmiş ticaretlerinde 3,000-7,000 tonluk küçük gemileri kullandığı, Türkiye’deki un üretim sisteminin de Rusya’daki mevcut buğday kalitesine göre şekillendiğine değinmiştir.

Ukrayna Hububat Derneği Başkanı, Mykolai Gorbachev, kendisinin 4 aydır Dernek Başkanlığını yürüttüğünü, Fransız, Soufflé şirketinin temsilcisi olduğunu, Dernek üyelerinin üretimin %80’sini sağlayacak kapasitede olduğunu, hububat ihracatının 36 M/T olduğunu, bu ihracat karşılığı 5-7 milyar dolar gelir elde edildiğini belirterek, üyelerinin hem uluslararası hem de Ukraynalı şirketler olduğunu belirtmiştir. Ukrayna’da verimli topraklar olduğu ve üretimin iklime çok bağlı olduğuna işaret eden Gorbachev, eski Sovyet teknolojilerinin halen kullanımına devam edildiği, Türkiye sayesinde yeni ve verimli teknolojilerin kullanımına geçileceğini beklediklerini ümit ettiklerini söylemiştir.

Türkiye-Ukrayna ticaretinin gelişmemesinin nedenleri konusunda Feofilov ile aynı görüşleri dile getiren Gorbachev ayrıca, nehir taşımacılığın toplam ticaretin %10’nu oluşturduğuna işaret ederek, büyük on şirketin toplam ihracatın %70’ni yaptığını, bu şirketlerin limanlarda depolama kapasitelerinin olduğunu, alıcı ülkelerde satış ofisleri ve finansman imkanlarının mevcut olması sayesinde orta ve uzun vadeli ticaret bağlantılarının yönünü değiştirmekte bir avantaj görmediklerini eklemiştir. Bunun yanında, bu şirketlerin yeni hasat öncesinde şimdiden %30’u satın alındığına işaret edilerek, fiyat belirlemede üç yöntemin kullanıldığı ifade edilmiştir:

- Sabit fiyat(Temmuz ayı teslimi)
- Borsa fiyatı(AB ülkeleri ortalama vadeli fiyatı)
- Ürün tesliminden iki hafta önce-ortalama en büyük oyuncunun belirlediği fiyat tespit ediliyor, ön finansman ve kredibilite devreye giriyor .

TUSAF Başkanı, nehir taşımacılığı ile büyük/küçük tonaj ile politika değişikliği hususunda Dernek üyelerinin bilgilendirilmesi ve Türkiye'nin Ukrayna için önemli bir pazar olduğu konusunda farkındalık yaratılmasının önemine işaret etmiştir. Gorbachev, konunun anlaşıldığını ve mesajın iletileceğini ifade etmiştir.

TMO Genel Müdürü İsmail Kemaloğlu ise, bu görüşmelere ilaveten, Tarım Fonu, Ukrayna Bakanlar Kurulu, (Agrarian Fund, Cabinet of Ministers of Ukraine), Yönetim Kurulu Başkanı, **Andriy Radchenko** ve Ukrayna Kamu Gıda ve Hububat Şirketi-Kamu Anonim Şirketi(State Food and Grain Corporation of Ukrayna-Public Joint Stock Company) temsilcileri ile görüşmelerde bulunmuştur.

TUSAF Heyeti, Kiev merkezinde yer alan ve Ukrayna'nın en büyük üreticisi ve ihracatçısı konumunda bulunan **Stolchnyj Değirmeni**-Un Fabrikasını ziyaret etmiş ve **Genel Müdürü Valeriy Andriyanov**'dan bilgi almıştır. Değirmen günde 1,270 ton ve yıllık 250,000 ton hububat işlemektedir. TUSAF Heyeti daha sonra Kiev yakınlarında nehir terminalini ziyaret ederek, depolama kapasitesi, taşıma ve laboratuvar uygulamaları konusunda bilgi edinmiştir. Heyet Ukrayna'dan ayrılmadan önce, Türkiye Cumhuriyeti Ukrayna Kiev Büyükelçiliğini ziyaret ederek **Büyükelçi Yönet Can Tezel** ile heyetin programı, yapılan görüşmeler, eylem planı konusunda bilgi alışverişinde bulunulmuştur. Kiev'de mutlaka ziyaret edilmesi gereken yerlerden biri olan ve II. Dünya Savaşı'nda 30 milyon kişinin kaybedildiği ve savaşta yaşanan acılar ile kahramanlıkları bütün etkileyiciliği örneklerle gözler önüne seren "Savaş Müzesi" heyetimiz tarafından ziyaret edilmiştir.

